

„Danskere“

ET NYHEDS- OG OPBYGGELSES-
BLAD FOR DET DANSKE
FOLK I AMERIKA,
udgivet af
Danish Lutheran Publishing House,
Blair, Nebraska.

„Danskere“ udkommer Onsdag i hver Uge.
Pris pr. Aargang:
De Forenede Stater \$2.00. Udlandet \$2.50
Bladet betales i Forskud.
Bestilling, Betaling, Adresseforandring
etc. med Undtagelse af Bidrag til
Bladets Indhold adresseres
DANISH LUTHERAN PUBLISHING HOUSE,
Blair, Nebraska.

Alle Bidrag til Bladets Indhold —
Correspondancer, Afhandlinger og andre
Artikler — sendes til dets Redaktør:
A. M. ANDERSEN, Blair, Nebr.

Entered at Blair Post office as second
class matter.

Acceptance for Mailing at special
rate of postage, provided for in Section
1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized
on July 8, 1918.

I Tilfælde af, Bladet ikke modtages
regelmæssigt, bedes man klage til det
stedlige Postkontor. Skulde dette ikke
hjælpe, bedes man henvende sig til „Danskere“
Kontor.

Advertising rates made known upon
application.

Naar Læserne henvender sig til Folk,
som avterer i Bladet, enten for at købe
hos dem eller for at faa Oplysning
om det avterede, bedes de altid omtale,
at de saa Avertissementet i dette
Blad. Det vil være til gensidig Støtte.

En Splittelsens Kile.

„Ungdoms“ Redaktør, O. C. Olsen, gør vor Kritik af Pastor Halds Artikel til Genstand for en agtværdig Omtale. Der er blot eet Punkt, vi skal henlede Opmærksomheden paa. Efter at han har sagt: „Denne Fortolkning af Rom. 18, 8 kan jeg godt gaa med til“, skriver han: „Om den apostoliske Trosbekendelse i den Form, vi kender den, er givet af Jesus selv til Apostlene i de 40 Dage efter Jesu Opstandelse, saaledes som Grundtvig mente det, eller den er forment senere, det vil jeg gerne overlade til lærde Mænd at drøfte, blot de ikke gør Emnet til en Splittelsens Kile mellem kristne Menneker. Det gjorde Grundtvig ikke, og det bør vi heller ikke.“ — Men det var jo netop noget i den Retning, Past. Hald gjorde, idet han sagde: „Alene af den Grund maa vi modsætte os Sammenslutning med den forenede dansk-lutherske Kirke; de kan ikke dele vort Syn paa Troens Ord, og vi kan ikke dele Syn med dem paa den hellige Skrift.“ Det er maaske ogsaa det, Mr. Olsen tænker paa, da han advarer imod at gøre den omhandlede Anskuelse til en Splittelsens Kile.

De nødlidende Armeniere.

I et Julebrev angaaende Armeniernes Nød, bl. a. underskrevet af Ex-præsident Taft, forekommer følgende Ord: „I Dag — ja, i Dag, medens vi forbereder vore Julegaver, vandrer mange flere af disse smaa Børn — ikke et Hundrede, heller ikke et Tusinde, men 250,000 af dem — fremdeles uforsørgede og alene i dette døde Land — deres skrumpne Skind klynger sig frygtomt til deres raslende Ben“, og de raaber med gispende Aandedræt: „Jeg er hungrig! jeg er hungrig! jeg er hungrig!“ Og Røsten af en, der iagttager os, mens vi forbereder Gaver til Fejring af hans Fødselsdag, naar atter vor Sjæls Øre: „Jeg er hungrig! jeg er hungrig! jeg er hungrig!“ — Men vi kan føde og klæde disse forkomne Menneker — nogle af dem — før det er for sent. Herbert Hoover kablede fra Kaukasus: „Det er umuligt, at Tabet af 200,000 Liv ved denne Tid kan afværges, men de tilbageværende 500,000 kan muligvis reddes.“ De behøver ikke at sulte og fryse og dø, dersom vi vil hjælpe dem. „Hvad I have gjort imod een af disse mine mindste Brødre, have I gjort imod mig.“ — Gaver sendes til Cleveland H. Dodge, Treasurer, Near East Relief, 1 Madison Ave., New York City.

The Lutheran Church Year Book. The Lutheran Bureau meddelte under 2. Jan., at denne Bog

for 1920 just er udkommen. Det er Rev. G. L. Kieffer, National Lutheran Councils Finanssekretær, der har kompileret dette Værk. Der gives statistisk Oversigt over vor lutherske Kirke i dette Land saa vel i sin Almindelighed og over de enkelte Grene af Kirkens Virksomhed. Ifølge Year Books Statistik tæller den lutherske Kirke i Amerika 3,652,010 døbte Medlemmer, 2,451,997 konfirmerede Mdl., og den er det sidste Aar forøget med 211,000 Medlemmer eller næsten 10 Procent. — Der er 9,731 Præster og 15,638 Menigheder. Dens samlede Ejendoms-værdi sættes til \$144,746,061. Der skyldes paa denne Ejendom \$7,154,299. I Løbet af 1919 samlede den lutherske Kirke \$24,587,529, hvoraf \$6,380,153 gik til vedrørende Øjemed.

National Prohibition.

Dette Emne staar paa Dagsordenen. Loven, som paabyder Prohibition overalt i vort Land, er vedtaget med stor Majoritet — af 45 af vore 48 Stater — og nu skal Slaget staa for dens Hævdelse. Lad os derfor overveje Grundene for en saadan Forholdsregel.

Korrespondenten fra Danmark Wis., lod os i sidste Nr. forstaa, at den nye Lov og Amendement til vort Lands Konstitution sætter Sindene paa de Egne, hvor han bor, i Bevægelse. Han spørger: „Hvorfor skal hele Befolkningen nægtes Brugen af Drikkevarer, fordi nogle faa gør sig selv til Svin? Mon det er paa den Maade, disse skal tvinges ind i Himmelen?“

Dertil er for det første at bemærke, at det ikke er „Drikkevarer“, der forbydes. Der vil blive „plenty“ af gode Drikkevarer at faa herefter for baade Mænd, Kvinder og Børn. Det er kun berusende Drikke man ikke vil kunne faa. Man vil ikke nægte nogen en Læskedrik eller at slukke sin Tørst.

Lad os prøve at se paa Sagen, som den er.

Det er vist ikke mange, der tænker paa at tvinge Drankere ind i Himmelen ved at tage de berusende Drikke fra dem.

I vor lutherske Kirke ser vi ikke saadan paa den Sag, at vi mener, det er Synd at drikke f. Eks. et Glas Øl. Men vel mener vi, at det er Synd for et Menneske at drikke sig fuld og at afstedkomme, hvad der i Reglen følger med Drukkenskab.

Spørgsmaalet er egentlig nationalt. Og det er dette: Hvad kan vi som Nation gøre for at hævede Ædruelighed blandt Borgerne i Landet? Og saa kommer det Spørgsmaal til os som kristne Borgere: Hvad kan og bør vi som Borgere i vort Land gøre for at hindre Drukkenskab og fremme Ædruelighed blandt vore Medborgere?

Guds Ord skal prædikes, og saa det Guds Ord, der siger, at Drankere ikke skal arve Guds Rige. Det er rigtigt nok; men skal vi ikke træffe Forholdsregler i Forhold dertil?

Om vi ikke kan tvinge Drankere ind i Guds Rige ved at tage Rusdrikkene fra dem — og aldrig tænker paa at prøve dette — saa kunde vi dog maaske tage en stor Fristelse fra dem, en Hindring, der bl. a. holder dem borte fra de Steder, hvor Guds Ord forkyndes.

sat for den, var det ikke nok værd at rydde en Fristelse, der har ledet saa mange til Ruin og i det hele taget afstedkommet saa megen Elendighed i Menneskesamfundet, af Vejen?

Det er ikke fornylig den civiliserede Verden er kommen til at se paa Drukkenskab som et frygteligt Onde for baade dens Ofre og for Samfundet; men hvad har den udrettet imod det? Vi mindes fra vor Drengetid derhjemme, at vore Forældre og andre ældre Menneker talte om, at Folk selv lavede Brændevin af deres Korn. Det saa man, gik ikke an. En saadan Frihed blev misbrugt. Staten maatte tage Brændevinsbrænderiet under sin Kontrol. Og saa skaffede Staten sig en ny Indtægtskilde. Trafikken fik saa det dobbelte Maal: at vaage over Maadehold og skaffe Staten Midler! Det saa smukt ud!

Man gik jo ud fra den Betragtning, at de stærke Drikke var Luksus, saa det ikke var urigtigt at belægge dem med Skat. De, der ikke havde Raad til at skaffe sig Nydelsen af slige Drikkevarer, kunde jo Lade det være.

Det var nu en skøn Indrømmelse, at stærke Drikke ikke hører under Nødvendighedsartiklerne, men Lidenskaben — havde man glemt at regne med den? Den tog i hvert Fald Overhaand hos mange og satte Hensynet til Evne og Raad til Side.

Og dertil kom visse Mennekers Lyst til at spekulere i karakterløse og svage Medmennekers Tilbøjelighed og lave sig et let Levebrød ved at ruinere andre.

Med nogen Forskellighed har man forsøgt den paapegede Kontrol med Rustrafikken i de forskellige Lande — og saa lave en Indtægtskilde af et Onde. Og saa her i Uncle Sams Land har man forsøgt det godt nok. Men Ondet blev ved at tage Overhaand.

En Ting bør her fremhæves. De, der forsvarer Rusdrik-Trafikken og indrømmer, at Drukkenskab er et slemt Onde — for det indrømmer de villigt — de burde jo fremfor andre have sørget for at sætte Skel mellem Brug og Misbrug, saa Forretningen kunde vinde Respekt som en hæderlig og uskadelig Forretning. Men de har ikke gjort det, enten det saa er Evnen eller Villien dertil eller begge Dele, der har manglet dem.

Saa er det, at et helt nyt Forsøg paa at fremme Ædruelighed skal gøres.

Vi siger et helt nyt Forsøg, det er det nationalt set, lokalt set er det ikke nyt. Mangt et Menneske er blevet totalt afholdende, naar han blev omvendt og kom til at kende sin Svaghed over for Fristelsen til at nyde berusende Drikke, og det har vist sig at være et probat Middel.

Og her i Landet, hvor man har forsøgt „local option“, har Prohibition eller Forbud vist sig at være en Velsignelse; men man har jo stadig været fortrædet af Trafikken i tilgrænsende Stater eller Egne.

Nu skal det saa prøves at gennemføre nationalt Forbud eller Prohibition.

Lad os gøre et nyt Spørgsmaal: Hvorfor skal der handles med berusende Drikke? Er der ikke Beskæftigelser nok for alle Menneker, uden nogen skal behøve at danne sig en Levevej af at spekulere i Andres Daarskaber?

Aldrig har vi set, at nogen har saa meget som forsøgt at bevise, at berusende Drikke var Nødvendighedsartikler. Hvad man derimod tropper op med til Hævdelse af Rustrafikens Berettigelse er „den personlige Frihed.“ Hjemme har man endog saa en Forening til Beskyttelse af Rustrafikken under Navnet „Den personlige Friheds Værn.“

Denne Beraaben sig-paa personlig Frihed klinger saa godt i manges Øren; men personlig Fri-

hed skulde da ikke være Frihed for en Person til at fordærve en anden.

Talen om personlig Frihed har ingen Anvendelse paa dette Spørgsmaal. Saa længe Trafikken licenseres, har den enkelte personlig Frihed til at patronisere den eller lade det være.

Og ligesaa kan den enkelte vel ikke forbydes at lave Vin eller Øl til eget Brug. Men saa snart der er Tale om at meddele andre af den fristende Vare, enten det saa gøres gratis eller for Penge, saa er vi uden for den personlige Friheds Grænser.

Spørgsmaalet i al sin Simplicity er dette: Bør et Land licensere eller tillade Tilvirkning for Salg og Salg af en Vare, der har vist sig at være saa skadelig, som Rusdrikke har vist sig at være? United States har svaret nej, og vi mener, det har svaret rigtigt.

Et andet yndet Argument til Forsvar for Likørtrafikken er dette, at det vil være umuligt at faa en saadan Lov overholdt. Hvor meget dette Argument end maatte veje i Lovovertræderes Bedømmelse, saa burde det sikkert ikke bruges hverken af Kristne eller af lovlige Borgere.

Japan Missionen.

Det var noget af en svær og uvant Opgave, Samfundets sidste Aarsmøde saa uventet for os lagde paa vore Skuldre. Tid og ofte, naar vi kommer sammen, taler vi om det og kan slet ikke forstaa, at vor Kirke valgte netop os, der i Grunden hidtil har staaet noget paa Afstand, selv om vi som samfundstro Mænd har været med til baade at bede og arbejde for vor Japan-mission.

En Del Brevskrivning har fundet Sted mellem os og Hedningemissionskomiteen for United Lutheran Church, af hvilken Komite vi, som Den forenede danske Kirkes Repræsentanter, er Medlemmer. Intet bliver foretaget af denne store og repræsentative Komite med Hensyn til Japan-missionens danske Udsendinge, med mindre vi giver vort Minde til det — Samfundsvenner vil saaledes se, at vore Udsendinge derude fremdeles er vore Udsendinge, og at vort Kirkesamfund ingenlunde har tabt hverken det ene eller det andet, selv om vi ogsaa stor i Forbindelse med United Lutheran Church, hvilket vidst nok med Tiden skal vise sig at være til fælles Fordel.

I denne Maaned overværede Pastor Bondo Komiteens Møde i Baltimore, Md., og vil maaske have noget af Interesse at meddele Venner.

Det er blevet nævnt før her i Bladet, at en Mand af et andet Samfund har sagt en Gang: En Ting misunder jeg Den for Kirke, og det er dens Missioner. Hvem Manden er, husker jeg ikke, og det har vel lidt at sige, kun naar en for vort Samfund fremmed Mand kan se saaledes paa vore Missioner, hvor meget mere maa vi da ikke selv elske dem, og elske dem saaledes, at det forslaar noget! Ellers er vor Kærlighed kun lidet bevendt.

Da vi i Den forenede Kirke optog Reformationsgaven, er det maaske ikke en almindelig kendt Sag, at vort Samfunds Præster ofrede langt over Evne — i alle Fald 95% af dem. Nøglen til denne Offervillighed synes vi at finde i en Præsts Ord — og Handling: Den for Kirke har min hele Kærlighed og Tillid, derfor skal der ofres saa det svier! Se, Venner! dette er Offersind! Gud har betroet Den for Kirke en dejlig Mission først imellem vort eget fra Danmark udvandrede Folk, og selv om meget ikke naedes, noget blev dog naaet, og for dette siger vi hjertensglad Tak i vor Herres Jesu Navn. Og vi, som fandt et godt Ly herovre under Fædrelandets Tag, vi fik af Herren den Opgave, videre at gaa Bud-

for ham. Hvor er vi glade for vor Indianermission, og vore trofaste Arbejdere, der missionerer blandt vore bedragne Landsmænd i Utah har vore Forbønner og Kærlighed, det er jo en Hedningemission med alle dens Vanskeligheder, denne Mormon-mission, men ogsaa med alle en saadan Missions Forhaabninger! Men nu vor Japan Mission? Elsker vi den som før? Er vi ved at tro, fordi der er sket Sammenslutning derude paa Missionsmarken med United Lutheran Church's Mission, at nu behøver vi ikke at gøre saa meget som forhen? Der er jo over \$4,500 Underskud i vor Japan Missionskasse, hvad betyder dog dette? Det betyder nu slet ikke, at vi ikke fremdeles elsker vor Japan Mission, nej og atter nej, vi vil alle være med til at sige B., hvor vi har sagt A.! Vi behøver vist blot, som Japan-Komite af sigte til eder, trofaste Samfundsfolk over hele Limien: Vor Mission i Japan trænger til Penge, mange Penge, den er os en dyr Mission, men vist ikke for dyr; har Herren velsignet Menneker derude i Japan ved vor Gerning, saa har han ogsaa velsignet os! Mange af os har faaet Øjnene opladte for, at et af de kraftigste Midler til at drive Hjemme- eller Indremission er et kraftigt drevet Hedningemissionsarbejde.

Ikke saa at forstaa, at vi skal sprede os ud til alle Kanter og Sider og være med alle Vegne, hvor meget det end tiltrænges, at der begyndes et Arbejde baade her og der — nej, dertil er vort Samfund for lille, og Herren forlanger det heller ikke af os. Den forenede Kirke har Missioner nok, nok til, at alle, som elsker Hedningernes Frelse, her har rig Lejlighed til at ofre og yde og saaledes vise deres Kærlighed i Gerning.

Lad os nu begynde Nyaaret med at reducere denne slemme Underbalance i vor Japan Missions Kasse og helst reducere den saaledes, at vi kan møde frem til Aarsmødet i Hutehinson uden at have stiftet Gæld; saa fattige er vi ikke, saa ringe staaer Livets Maal ikke iblandt os, at vi for at drive Mission maa løbe i Gæld. Gud fri os fra dette — og det vil han, om vi selv vil fries!

Med Ønsket om et gladeligt Nytaar til alle Samfundets trofaste Missionsvenner,
V. W. Bondo
N. J. Bing.

Brev fra Japan.

Nr. 108.

Vore Studenter.
Forleden fortalte jeg lidt om vore yngste „Theologer“, de fem, der lige har begyndt. I Aften skal jeg se at fortælle lidt om nogle af de andre. Vi har jo nu i alt 12, fire som lige er færdige med det toaarige Forberedelseskursus og tre som allerede er i andet Aar af det regulære Kursus.

Tominaga er fra Hida, paavirket ved det allerførste Møde som blev afholdt der, men først bragt ind i den lille Mellemstadium havde han drevet til at blive Lærer, før han blev Kristen. I det forberedende Kursus sagde Læreren i Psychologi, Filosofiens Historie, Logik og Ethik at Tominaga var den eneste, som virkelig forstod hvad han studerede. I mine Fag (Bibelsk Geografi, Profeternes og Profetiens Historie, Evangelieharmonien, Hermentik og Græsk) klarede han sig ogsaa udmærket. Han er og dog saa en ret dygtig Taler; men det, der bliver hans stærke Punkt er vistnok personlig Paavirkning. Bøn og Vidnesbyrd synes at være de Områder, hvor han naar længst frem.

Sidste Juleferie kom han glædestraalende hjem fra Hida: Herren havde hørt hans Bønner for to unge Mænd han havde bedet for daglig i tre Aar. Den ene, en ung Mand i Hida havde vist sig ligegyldig til Trods for alt, indtil nu denne Jul; da kom han selv til Møderne og bekendte offentligt, at nu kunde han ikke staa imod længere, og omtrent samtidig — det var vistnok Morgen efter — fik han Brev fra den anden, sin egen ældre Broder, der er ansat ved Forstvæsenet i Regeringens Tjeneste et Sted midt imellem Kobe og Tokyo, at nu var han kommen dertil, at han ikke alene troede, at Kristendommen var god, men ogsaa at Kristus var uundværlig for hans egen Sjæl.

Af Helbred har han været ualmindelig stærk; indtil den spanske Syge tog ham for en Maaned siden, har han aldrig været syg, saa han har maattet ligge til Sengs; han synes dog nu at være omtrent helt færdig med denne sin første Sygdom, og er nu tilbage ved Skolen igen. Han er maaske en af de bedst afbalancerede Studenter, vi har. Han underholdes af en Mand i Albert Lea.

I w a n a g a. For et Aar siden var jeg saa skuffet over denne unge Mand, at jeg var ved at tro, at det bedste, der kunde ske baade for ham selv, for Skolen og for mig, var, at han kom bort fra Skolen. Han var arbejdsom og ualmindelig flink, men..... saa syntes jeg ogsaa at have meent alt det gode, der kunde siges om ham. Han kom ingen Vegne; han fattede ikke noget, og selv om han var lige villig til at prøve Eksamen om igen tredje Gang, saa var han og omtrent lige uheldig hver Gang; og tale! nej, det var ikke til at holde ud at høre paa ham. En Dag ved Morgenandagten var det hans Tur til at tale; han stammede og stønnede og hakkede i det, men det var saa aldeles uden Sands og Samling, at jeg gik lige til vor Forstander, Mr. Stirewalt, og talte med ham om at faa hans Forbliven ved Skolen sat under fornyet Overvejelse.

Og i Dag? Ja, jeg ved slet ikke hvad jeg skal vente mig af ham; jeg synes næsten, at intetsomhelst vilde forbyvse mig. Han var kommen igennem Mellemstadium, men det var ikke mere end lige med Nød og næppe; han prøvede at komme ind i en højere Skole, men fejlede aldeles. Mens han var i Mellemstadium var han imidlertid bleven Kristen, og saa kom han ganske uvnetet til Seminariet og blev antaget paa Prøve.

Ofte maatte han læse et Ord over 5—6 Gange, inden han kunde tyde det næste (Japaneren tier ikke stille naar han ikke kan læse flydende; saa gentager han blot et Ord eller en Sætning ad nauseam); tale kunde han ikke, studere saa han fattede noget, kunde han heller ikke. Men saa skæfe der en Forandring; naa r, hvorledes eller hvorfor ved jeg ikke endnu; men nu læser han flydende; han er bleven ualmindelig dygtig til at fatte selv vanskelige Spørgsmaal og har en ildfuld Taler; paa Gadehjørnene kan han holde Folk; og nu forleden ved et Møde i et Privathjem, hvor jeg havde talt til en Forsamling af Ikke-kristne, afsluttede han Mødet paa en Maade, som jeg ikke kunde have gjort ham efter; Indhold og Form var begge forbausende gode; det gamle Korsets Evangelium paa en Maade som netop disse Menneker tiltrængte at høre det.

I den senere Tid har han kastet sig over Søndagsskolen, og arbejder af alle Kræfter — og det med Fremgang — for at udvikle og oparbejde denne Gren af Arbejdet baade i vor Kirke og udenfor. I Fjor ved denne Tid var jeg sikker paa, at der ikke blev noget af ham, nu synes jeg, der kan blive næsten hvad det skal være. Jeg har altid troet, at vi fremdeles lever i Miraklernes Tid, men at der